

15
Փարս

ՕՐԱԹԵՐԹ

15
Փարս

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է 10 լումա և ցուցանաց համար 7 արծաթ մեծիկ կանխիկ. ցուցանաց քաղաքացիներու ծախքը մեր վրայ է: Վեցամսեայ և եռամսեայ բաժանագրք օր կը ցուցանուի:

Լրագրոյ վերաբերեալ գիր կամ համակ պետք է ուղղել աս. Տեր-Խմբագիր Բիգա փառա խան Թ. 14: Խմբագրութեան ուղղիչ գիր եւ տրուի: Ծանուցման ամիս մէկ անգամ համար 3 դրոյ է. անկի աւագամի համար անկարգութեան կը լլայ:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

ՁԵՐԲԱՎԱԼՈՒԹԻՒՆ Ի ԿԱՐԻՆ

Սթամպուլի մէջ այս խորագրով հեռագրութիւնը կը կարգաւորէ:

«Առաջին անգամ մենք գրեցինք թէ Կարինայ Հայերէն մի քանի ձեռնարկներու տեսքով վաճառք երէկ կը ջանար հաստատել թէ այս ձեռնարկներու քաղաքական նշանակութիւնը համար չեն:

«Սակայն մեր կը կարծեմք թէ հաւանակ վաճառքի ըսածին, գործը բաւական ծանր է, զոր կը հաստատեն մեր ըստացած մանուկներ տեղեկութիւնը:

«Կարնոյ մէջ մի քանի տուններ խուսափելու ըլլալով, բազմաթիւ գործերու գործարարներ, վիճաբանութեան վերաբերեալ քաղաքական և գաղտնի ընկերութեան մը գոյութիւնը հաստատող թղթեր երևան ելան: Այս գաղտնի ընկերութիւնը ժողովրդեան ստորին դասուն մէջէն է: Տեղական կառավարութիւնը Կարնոյ Սանատարեանց Հայ գրաւորոցն ալ խուսափելու ուզեր է. սակայն գաղտնի Ռուսիոյ պաշտպանութեան ներքին ըլլալով, ռուսական հիւպատոսը ընդհանրացեր է: Հարցաքննութիւնը կը շարունակուին»:

Մայրաքաղաքի Ամերիկեան դեսպան Ուալլէս զօրապետը երեքշաբթի օր վեհ. Սուլթանին ներկայացու և առանձին տեսակցութիւն մ'ունեցաւ:

— Հոլանտայի դեսպան Պ. տը Բէսթել ալ իւր առաջին թարգմանին հետ երեքշաբթի կէս օրէն վերջը վեհ. Սուլթանին ներկայանալով տեսակցեցաւ:

— Ոսկեղջիւրի շոգենուսաց արտոնատէր Պ. Ժ. Չարիֆի բոլոր նաւահանգիստներու գինը ի մի վերածելով 40 փարա ընել առաջարկեր է. սակայն կառավարութիւնը յիշեալ շոգենաւաններուն հասոյթը և ծախքը քննելով, սոյն առաջարկութիւնը մերժեր է:

— Երէկ գրած էինք թէ, Բերայի Յունաց Ս. Երրորդութիւնը եկեղեցւոյն մէջ Պ. Չարբա անուն երեսիլի անձին արդեամբը աղջկանց վարժարան մը շինուիլ սկսաւ: Հայրենասէր հիմնադրը վարժարանին շինութեան համար 28 հազար ոսկի նուիրեր է:

— Չմիւսիոյ Սիւրհը գիւղին մէջ անցեալ շաբթու երկրաշարժի սաստիկ

ցնցում պատահեր է: Հինգ օրուան մէջ երկրաշարժը 20 անգամ կրկնուեր է, սակայն մեծ վնաս չէ պատճառեր:

— Սէլանիկի Յունաց Մէտրապօլիտը նկատելով որ ժողովուրդն իրմէ դժգոհ է և թոյլ չտար իրեն պատարագել, տեղական կառավարութեան գիմելով խուսափել ոտական բերել տուեր է եկեղեցւոյն շուրջը և ուսինով պատարագեր է:

— Տըպլինէն դեկտ. 14 թուով կը հեռագրեն թէ լորտ Բալթիկի և Պ. Պուրքի սպանութեան մասնակցութեան կասկածով երկու գործաւոր ձերբակալուեր են, որոց միոյն անունն է Պիրն և միւսին Հանլըն: Ծառեր կը վկայեն թէ լորտին և Պուրքի սպանութեան ատեն այս երկու գործաւորները սպանաց կառքին վրայ կը գտնուէին:

— Լորտ Տիւնիսիոյ Երեսման կառավարութեան ներկայացուցեր է բնիկներու դատարանաց վերաբերեալ ծրագիր մը որոց նախագահութիւնը եւրոպացիներու յանձնել կառաջարկէ:

Անգղիոյ գլխաւոր դատարանաց համար նոր և փոքաւոր շէնք մը շինուած է Լոնտոնի մէջ, Ըստ Լատ. դեկտ. 14 ին Անգղիոյ թագուհին իւր հետ ունենալով արքայական գերդաստանի բոլոր անդամները մեծ հանդիսիւ բացաւ այն շէնքը:

— Բարիզի մէջ Դիւլիլլիի պալատն, որ իբր երեք դարէ հետէ եղած էր բռնակարան Դաղլիոյ թագաւորաց և կայսերաց, 1870ին այրեցաւ հասարակականներէն. Դաղլիոյ ազգային ժողովը մօտեւ օրոյց օր վերստին չինուի այն պալատը, և պալատն աւերակները վաճառուեցան 32,000 ֆրանքի:

— 1881ին Հնդկաստանի մէջ 18,670 անձինք սպանուեցան օձերու խայթուածքէն, և 2757 հոգի սպանուեցան վայրի գաղաններէ: Նոյն տարին 43,609 արջաբաւ սպանուեցան օձերէ և վայրի գաղաններէ: 255,968 թունտուր օձեր և 15,274 վայրի գաղաններ մեռցուեցան, և այս օձերն և վայրի գաղանները մեռցնողներուն վորձ տրուեցաւ կառավարութեան կողմէն 102,810 ռուբլի:

— Այս երկամական տարւոյ մէջ Միացեալ Նահանգաց Դանձուն աւերորդ ստակն եղած է 24,000,000 անգլ. լիւր: Եկամուտը նուազեցնելու համար երկամտից պաշտօնեայն կը յանձնարարէ որ

ընդհանուր կառավարութեան համար ներքին տուրք չաւանդի բացի ծխախոտի և սգելից ըմպելեաց տուրքէ, կը յանձնարարէ նաեւ որ Միացեալ Նահանգները բերուած բոլոր վաճառքներուն մաքսը նուազեցուի միջին հաշուով իբր 25 առ 0/10: Այն ատեն եկամուտները բաւական պիտի ըլլան գոցելու կառավարութեան բոլոր ծախքերը, և տարուէ տարի հասուցանելու ընդհանուր պարտուց մէկ մասը:

— Սէյլան կղզին արքայութիւն Եգիպտական պաշտօնակալը են 8 հոգի: Ասոնցմէ ոմանք իրենց ընտանիքները մէկտեղ պիտի տանին: Արքայութեան պարսկալի համար Եգիպտական կառավարութիւնը պիտի յատկացունէ անոնց գրաւուած պաշտօնաւոր մէկ մասը:

Թղթակիցը դեկ. 1/13 թուականաւ այսպէս կը գրէ:

«Հիմա օր քաղաքական յանցաւորաց դատը լմնցած է, և վերջական բարեկարգութեանց վրայ կը խորհուի, իրական դժուարութիւնն է գտնել կարող և հաւատարիմ պաշտօնատարներ: Ըստ բաւականին կարող և ուղիղ տեղացի պաշտօնատարներ չգտնուելուն համար ի ըսկզբան հարկ եղաւ հրաւիրել եւրոպացի պաշտօնատարներ Եգիպտոսի մէջ պաշտօն վարելու, և այս հարկն է որ դեռ կըստիպէ եւրոպացի պաշտօնատարներ կանչել Եգիպտոսի քաղաքային ծառայութեան համար: Սակայն կառավարութիւնը պիտի ջանայ որ եւրոպացի պաշտօնատարաց թիւը չըլլայ աւելի քան զոր կը պահանջէ ներկայ վիճակը: Այսու ամենայն ի վեր քան զամենայն հարկ է որ երկրն ունենայ լաւ կառավարութիւն, և արդարութիւն գործադրութիւն խիտ, և եթէ այս վախճանին հասնելու համար բաւական թուով տեղացի պաշտօնակալներ չեն գտնուիր, հարկ է մասամբ իւր օտար պաշտօնատարներ գործածել: Թայմզի թղթակիցը յոյս կը յայտնէ թէ նուազ փաշա քիչ ատենէն պաշտօնէից մէջ ընդունուի»:

— Մ. Ժաքէն, Արեւելեան-Ռուսիի երկամտից պաշտօնէին խորհրդականը, հրատարակած է տեղեկագիր մը յորում կը ցուցնէ թէ մինչդեռ եւրոպական յանձնաժողովը Արեւելեան-Ռուսիի եկամուտը հաշուած էր 800,000 լիւր, բուն ե-

կամուտն եղած չէ աւելի քան 600,000 լիրա: Արդ ըստ կազմակերպութեան օրինաց, Արևելեան-Ռուսիոյ Բ. Դրան պիտի տար բոլոր եկամուտին երեք տասներորդ մասին հաւասար տուրք: 800 000 լիրայի երեք տասներորդը կընէ 240,000 լիրա, իսկ 600,000 լիրայի երեք տասներորդն է 180,000 լիրա: Ըսել է թէ ներկայ տուրքն է 60,000 լիրա աւելի քան օրինաւոր տուրքը զոր պարտի հատուցանել Արևելեան-Ռուսիոյ, Արևելեան-Ռուսիոյ կառավարութիւնը հիմա կը պահանջէ որ տուրքէն տուրքը չըլլայ աւելի քան զոր կը տրամադրէ կազմակերպութեան օրէնքը:

— Գերմանական թերթ մը կըսէ թէ Ռուսիա իւր արեւմտեան սահմանադրութիւնը ութը երկու թուղիներ կը շինէ, որոնք զըլխաւորապէս զինուորական նպատակներու համար են: Ռուսիոյ կառավարութիւնը նաեւ մեծապէս կ'աւելցնէ իւր բանակին թիւը անօթաձիգ և հեծեալ զօրաց թիւը: Այսպիսի զրոյցներ անհանգստութիւն կը պատճառեն Աւստրիոյ և Գերմանիոյ:

Միւս կողմէն Եւրոպական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ իբր երեք կամ չորս տարի առաջ Աւստրիոյ և Գերմանիոյ կառավարութիւնը կ'ընթերցին գաղտնի գաշնադրութիւն մը, յորում երկու տէրութիւնը համաձայնած են որ եթէ երկուքէն մէկուն վրայ յարձակում ըլլայ երկու կողմէն, մին միւսին օգնութեան դիմէ: Այսպիսի գաշնադրութեան մը զօրութեամբ ոչ Աւստրիա և ոչ Գերմանիա պատճառ ունի վախճալու Ռուսիոյ կամ Գաղիոյ յարձակումներէն:

Եւսթիւս Գալիոյ իշխանը մօտեւ իւր որդին, զկոսմ Հէրպէրտ Գալիոն, զրկեց ի վիճակ Աւստրիոյ կառավարութեան հետ խորհուրդ համար թէ ինչ միջոցներ ձեռք առնուի պէտք է Ռուսիոյ պատերազմական պատրաստութեանց առջև: Բայց ուրիշ միջոցներէ Գերմանիա պիտի չինէ զինուորական երկաթուղի մը Ռուսիոյ սահմանագլխոյն վրայ:

— Գաղիոյ կառավարութիւնը մօտեւ ազգային ժողովէն 9,000,000 ֆրանք ուղեց զինուորական զօրութիւն մը զրկելու համար Զինաստանի հարաւային կողմը Դոնքինի կամ Անամի գետ: Այն երկրին է մասն երկար և նեղ թերակղզւոյ մը, և ունի իբր 15,000,000 բնակիչ: 1854ի և 1858ի մէջտեղ քանի մը կաթոլիկ միօրոնարներ ապստամբեցան այն երկրին մէջ, Ասոր վրայ Գաղիոյ կառավարութիւնը նաւատորմի մը և զօրք զըրկեց, և չորս տարի կռուելէ ետքը զքաւեց երկրին մէկ մասն, յորում կան երկու կարեւոր քաղաքներ: Մօտեւ Զինի կառավարութիւնը զօրք զրկեց Դոնքին Գաղիոյ իշխանութիւնը տապալելու համար, և Գաղիոյ ներկայ կառավարութիւնը կուղէ նաև և զօրք զրկել Դոնքինի մէջ իւր իշխանութիւնը զօրացնելու: Վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ Զինաց զօրքն ետ կ'առնուած են Դոնքինէն:

— Միացեալ Նահանգաց ազգային ժողովը հաւանած է որ վերջուի այն հին գաշնադրութիւնն որ արտօնութիւն կու-

տար օտարականաց յատուկ գատարաններ ունենալ թունուի մէջ:

ԵՐԿԱՍԻՐԱԿԱՆ, ԶԵՐԱՐԿԱՆԻՐԻՒՆԻՔ Ի ԹՈՒՐԻՔԻԱ

Թուրքիոյ արտաքին գործոց պաշտօնէան մօտեւ հեռագիր մը զարնելով Բարիդի Օսմանեան գեապանին հրաման տրուած անոր հրատարակել տալ հետեւեալ արտօնութիւններն, որ վեհ. Սուլթանին հրամանագրերով տրուած են այլևայլ անձանց:

1. Արդայի ճահիճները ցամքեցնելու արտօնութիւն տրուած է տեղացւոց:

2. Գաշնադրութիւնի նահանգին մէջ Գիւլէի Նուհա կոչուած պղնձի հանքերը բանեցնելու արտօնութիւն տրուած է Գըլըճեան Աբրահամի, 99 տարւոյ համար:

3. Թեոաղանիկէի նահանգին մէջ քրոմի հանքերը բանեցնելու արտօնութիւն տրուած է Վաթիլաքի պէյի և Խալիլի հրապտակ Նիգուլաքի և ընկերաց, 99 տարւոյ համար:

4. Տրապիզոնի նահանգին մէջ Օրտուի մօտերը գտնուած պղնձի և արծաթախաւըն կապարի հանքերը բանեցնելու արտօնութիւն տրուած է Վիլէն Ռաշէնի և Գիւլէի, 99 տարւոյ համար:

5. Այսլանի նահանգին մէջ կապարի և զինի հանքերը բանեցնելու արտօնութիւն տրուած է Բաւոյ Ամրոյ անուն սնդանաւորի, 99 տարւոյ համար:

6. Թեոաղանիկէի մէջ Թափրան և Հարճեան լիճերը նաւարկելի ընելու արտօնութիւն տրուած է Իպրահիմ պէյի և Սալիմի, 99 տարւոյ համար:

7. Մէնգէշէի քրոմի հանքերը բանեցնելու արտօնութիւն տրուած է Զիւլա-նիա բնակող Մր. Բագէրուն անուն Անգլիացւոյն, 99 տարւոյ համար:

8. Էտրէմիդի երկաթեայ հանքերը բանեցնելու արտօնութիւն տրուած է Բա-նանի Վիլիսիի, 99 տարւոյ համար:

9. Հոմսի և Տրիպոլի մէջտեղ կառք բանեցնելու համար ընկերութիւն կազմելու արտօնութիւն տրուած է քանի մը տեղացւոց:

10. Վոսինայի ճահիճները ցամքեցնելու համար ծրագիր շինելու արտօնութիւն տրուած է Իսմաիլ Հագգի և Գիւլէի, 99 տարւոյ համար:

11. Ենիճէի լիճն և Գարա ըրմադ անուն գետը նաւարկելի ընելու համար ծրագիր և քարտէս պատրաստելու հրաման տրուած է Թեոաղանիկէի Իպրահիմ Հագգի և Գիւլէի, 99 տարւոյ համար:

12. Ատանայի նահանգին մէջ գտնուած քրոմի հանքերը բանեցնելու արտօնութիւն տրուած է Իպրահիմ Ուսթայի, 99 տարւոյ համար:

(Աւետարեր)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Արիֆի փաշայի կողմանէ Արտաքին գործոց պաշտօնատան թարգմանութեան սենեկի անդամներէն Միքայէլ Էֆ. Կիւլապեան փոխադարձ այցելութեան եկաւ Երէկ առ Ս. Պատրիարք Հայրն:

Մայրաքաղաքիս Ռաւմանական և Սերվիական դեսպանաց առաջին թարգմանները երէկ իրիկուն Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորութեան եկան:

Պատրիարքական Գեր. Փոխ. հայրը քարու քէհեաթի Յրէնկեան Աբրահամ Էֆ. ի հետ, ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր փոխադարձ այցելութեան պիտի երթայ այսօր Աւստրո-Հունգարիոյ, Ռաւմանիոյ և Սերվիոյ դեսպանատունները, Յունաց և Հռովմէական ազգայնոց Պատրիարքարանները:

Գոհութեամբ իմացանք որ Էսայեան Մեծ. եղբարք 10 օսկուոյ արժողութեամբ կրակարան մը նուիրեց են Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր օհնեկին մէջ գործածուելու համար:

Ուրախութեամբ իմացանք որ Շաշեան Պողոս Էֆ. ի անձնապատկութեան լուրը զոր մեք ևս արժանահաւատ աղբիւրէ քաղած էինք, անհիմն է եղեր:

Կրօնական ժողովը Ս. Պատրիարք Հօր առաջարկութեամբ ընծայացունելու համար ընծայացուաց վարժարան մը հիմնելու ընդերք, Հիւնքեարպէյէնտեան Գեր. Տ. Յովհաննէս քահանայ Գաւաթարակ կարգեց և վարժարանին տեղը սահմանել Ս. Պատրիարք Հօր կամացն յանձնեց:

Այլապէս Աբրահամ Էֆ. առջի օր էջմիածնէն մայրաքաղաք մերադարձաւ:

Քաղ. ժողովը երէկ նիստ ընելով, Շաշեան-Գաւաթարակ, Իսկիււար Ս. Խալիլ, Եօզաբեթ, Գուրուշէյմէ-Արնաւուս գիւղի և Տրապիզոնի Երեսփ. ընտրութիւնները քննելով, անոնց օրինաւորութիւնը հաստատեց և վարչական Ծանօթագրութիւն մը վաղը Ազգ. ժողովոյ ներկայել օրոշեց:

Նոյնպէս Քաղ. ժողովը մայրաքաղաքիս մէջ կատարուած Քաղ. խորհրդոց ընտրութեան տեղեկագրերը քննելով, օրոշեց զրել մայրաքաղաքիս քարոզաց որ նախ ընտրելոց հաւանութիւնն ստանան և ապա Պատրիարքական հաստատութեան կոնգակ զրկուի:

Դարձեալ Քաղ. ժողովը Բերայի նորագործ Քաղ. խորհրդոյ ընտրութեան խնդիրը ձեռք առնելով, իշխալ ընտրութիւնը բարեփոխելով օրոշեց որ Քաղ. խորհուրդը և կալուածաց Հոգաբարձութիւնը ուրոյն մարմիններ են և այս վերջինը պէտք է պատասխանատու լինի առ Վարչութիւնն: Հետեւաբար սոյն պաշտօնէութիւնը հետեւեալ կերպով կարգեց.

Քաղ. խորհուրդ		
Յովհաննէս Էֆ.	Նուրեան	
Յովհաննէս »	Արշակունի	
Համբարձում »	Մագպուլեան	
Գրիգոր »	Կիւմուշկերտան	
Գարեգին »	Պաղտատեան	
Տիգրան »	Տալուաեան	
Կալուածոց Հոգաբարձութիւն		
Յովհաննէս Էֆ.	Էսայեան	

Սենեքերիմ էֆ. Մանուկեան
Սենեքերիմ » Պատմաճեան
Գարեգին » Պաշտատեան :

Ուսումնական Խորհրդոյ անդամներէն
Պէրպէտեան Ռէթէոս և Գուրգէն Յա-
կոբ էֆէնտինները Ս. Պատրիարք Հօր
յորդորանօք այս կարևոր պաշտօնն ըն-
դունելով Գաղ. Ժողովոյ ներկայացան և
ոսցա հաւանութեամբ հետևեալ հինգ
անձինք ևս Ուսումնական Խորհրդոյ ան-
դամ անուանեցան :

Համբարձում էֆ. Իփէքճեան
Մկրտիչ » Մէջպուրեան
Մինաս » Չերազ
Տաթևօր » Յակոբեան
Մկրտիչ » Նորիկեան

Մեծ. Միհրան էֆ. Սեթեան Տնտեսա-
կան Խորհրդոյ անդամ կարգուելով և Ս.
Պատրիարք Հօր յորդորանօք, այս կա-
րևոր պաշտօնը յանձն առնելով, Գաղ.
Ժողովոյ կողմէն յանձնարարութիւն ե-
ղաւ երէկ իրեն, որ իրեն անկից երկու
ընկերներ դռնէ :

Խառն Ժողովն ալ երէկ նիստ ըրաւ
ընդ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք
Հօր :

Ս. Պատրիարք Հայրը ինչպէս քիչ մը
վերը դրած ենք, Խառն Ժողովոյ ա-
ռաջարկելով ընծայացուաց դատարան
մը բանալ ընդ տնօրինութեամբ Հիւն.

քեարպէյէնտեան Գեր Տ. Յովհաննէս քա-
հանայի, Խառն Ժողովը միաձայնա-
թեամբ ընդունեց որոն օգտակար առա-
ջարկը :

Կերևի թէ այս դատարանը առայժմ
Մայր եկեղեցւոյ Դպրաց ուսումնարանը
պիտի բացուի, ուր պիտի ուսուցուին
Ազգ. և եկեղ. պատմութիւն, կրօնագի-
տութիւն, եկեղ. Երգեցողութիւն, գրա-
բան լեզու և այլն :

Խառն Ժողովը Բարերդի Առաջնոր-
դական վէճը նկատողութեան առնելով,
ըստ առաջարկութեան նախաքննիչ Մառ-
նախմբի որոշեց Տրապիզոնի Առաջնորդ
Գեր. Տ. Մատթէոս Ս. եպիսկոպոսը քննիչ
ղրկել ի Բարերդ :

Սոյանեան Գեր. Ներսէս վարդապետ
Բաղէշի Առաջնորդ ընտրուած և հրա-
ժարած, և առկայ իւր առողջութեան
յարմար կլիմայի մը մէջ Առաջնորդական
պաշտօն վարել յանձն առած ըլլալով,
Խառն Ժողովը Ներսէս վարդապետի հը-
րաժարականն ընդունեց և առաջնորդա-
կան նորոգ ընտրութեան հրահանգ շըր-
կեց ի Բաղէշ :

Նոյնպէս Գեր. Յովսէփ վարդապետ
Այվազեան Եւդօկիոյ Առաջ-Տեղապահի
պաշտօնէն հրաժարած ըլլալով, Խառն
Ժողովը նորա հրաժարականն ընդունե-
ցաւ և ընտրութեան հրահանգ շրկեց
յԵւդօկիոյ :

Սակայն մենք չկրցինք իմանալ թէ,
Գեր. Յովսէփ վարդապետ Գեր. Ներսէս
վարդապետի նման ուրիշ գաւառի մը
մէջ պաշտօն վարել յանձն առած է թէ ոչ :

Ակնայ Առաջնորդ Գեր. Գարեգին վար-
դապետ Սրուանձտեանց կարինէն տեղե-
կագոր մը զրկելով Բաղէշի մէջ իւր ու-
նեցած պաշտօնավարութեան վերաբեր-
եալ, և ազգային լրագրաց և ի մասնա-
ւորի Մշակի մէջ իրեն դէմ եղած հրա-
տարակութեանց դէմ բողոք բառնալով,
Խառն Ժողովը այս ամենը նկատողութեան
առաւ և տեսնելով որ Գեր. Սրուանձ-
տեանց Բաղէշի մէջ օգտակար կերպով
վարած է իւր պաշտօնը, տեղւոյն կուր
և խառնութիւնը բարձած, բողոքակա-
նութեան ոյժը ջլատած և ազգայիննե-
րէն շատեր բողոքականութենէ ազգային
եկեղեցւոյ ծօցը վերադարձուցած է, ո-
րոշեց այս ամենուն համար չնորհակալու-
թեան գիր մ'ուղղել, որ միանգամայն
արդար հատուցում մը կը համարուի իրեն
դէմ եղած չարամիտ հրատարակութեանց :

ՕՐԱՑՈՅՑ

1883 ՏԱՐԻՈՅ

ՍԵՊՏԱԿՍՆՈՒԹԻՒՆ

Ս. Փրկչի ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՄՆԱԴԱՆՈՅ

Գին մէկ դահեկան

Տպագրութիւն Արամեան

Կը գտնուի ամեն գրաւաճառաց քով,
նաև Ազգային Հիւանդանոցի գրասեն-
եակը ի Մեծ-Նոր Խան թիւ 49 :

ձերբակալութեան դէպքերով յուզուած էր, ուստի
Միշէլ խոտադարձ էր իւր տիրուհւոյն դղեկին, ճիշդ մէջ
տնը պառկել, ի հարկին օգնելու համար. սակայն
Ամէլի անյողդող ձայնով յայտարարած էր թէ ինքը չը
վախնար բնաւ և թէ դղեկին սովորական տրամադրու-
թիւնք պէտք չէ փոխուին :

Միշէլ պնդած չէր ա՛յլ ևս և իւր տեղը քաշուած էր
ըսելով նաև թէ օրերորդ խաղաղ կրնայ քնանալ, և թէ
ինքը և թէ Ժագ դղեկին շուրջը պիտի պտըտին :

Միշէլի այս պայտը պահ մը խառնեց Ամէլին. սա-
կայն յետոյ հասկցաւ որ Միշէլ Ժագի հետ Սէյլօնի տն-
տեսին ծայրը ի գարանի պատուելով կը բաւականանար
և նապաստակի մը մէջքին կամ երէի մը աղբիւն սեղա-
նին վրայ շարունակ գտնուելը կը հաւաստէր թէ Միշէլ
իւր պայտը Սէյլօնի անտառին մէջ կընէր :

Ուստի Ամէլի Միշէլի շրջագայութենէն վախնալու
բնաւ բան մը չուէր. վասն զի անոր շրջագայութիւնը
ճիշդ այն տեղին դիմացի կողմն էր, ուրկէ կը վախնար
Ամէլի առաջին տնգամ :

Արդ ինչպէս ըսինք, մեր պատմած դէպքերէն ե-
րէք օր վերջը կամ աւելի ուղիղ խօսելով, երրորդ օր-
ուան յաջորդող գիշերը, անոնք որ միայն Նուար-Պօն-
թէնի երկու պատուհանները այսինքն առաջին յարկը
Ամէլիի և երրորդ յարկը Շարլօթի պատուհանը լոյս
տեսնելու սովորած էին, զարմացմամբ դիտեցին որ ի-
րիկուան ժամը տասն և մէկէն մինչև կէս գիշեր առա-
ջին յարկին չորս պատուհանն ալ լուսաւորուած էին :

Իբրեւ է որ ասոնցմէ իւրաքանչիւրը մէյմէկ ճրա-
քով լուսաւորուած էր :

Չը Մօհամէտ Կուրէ 1184 ին. Մօհամէտ Կուրէն վերջը
Թիմուր-Լէնկ կամ Թիմուր-Կազ վտնուին հազար հո-
գիով, Թիմուր-Լանկէն վերջը Պապուր. Պապուրէն վեր-
ջը Հիւսայուն : Եւ ի՞նչ կըսեմ ես. միթէ Հնդկաստան
ով օր կուզէ և ով օր կարող է առնուլ, անոր չէ :

— Բայց կը մոռնաք քաղաքացի առաջին հիւպա-
տոս, որ ձեր թուած բոլոր աշխարհականները բնիկ ժո-
ղովրդոց հետ կառնեցան. մինչդեռ դուք անգղիացւոց
հետ պիտի կառնիք : Մենք Հնդկաստանի մէջ ունինք :

— Քառն, քառն երկու հազար հոգի :

— Եւ հարկը հազար հնդիկ զինուոր :

— Ամենուն հաշիւը ըրած եմ. և Անդգիոյ ու Հնդ-
կաստանի հետ կը վարուիմ, միոյն հետ յարգանք միւս
այն հետ արհամարհանօք որուն արժանի է : Ուր որ
եւրոպական հետեակազօր գտնեմ, երկրորդ մը, եր-
րորդ մը, և եթէ հարկ ըլլայ չորրորդ պահեստի գիծ
մը կը պատրաստեմ, ենթադրելով որ առաջին երեքը
անգղիացւոց ուսիններուն ներքև կ'իյնան. բայց ուր որ
հնդիկ զինուոր գտնեմ, խառնաճաւ կը վարուիմ այս
անպիտաններուն հետ : Տակաւին բան մ'աւնիք ինձի
հարցնելու, միւրտ :

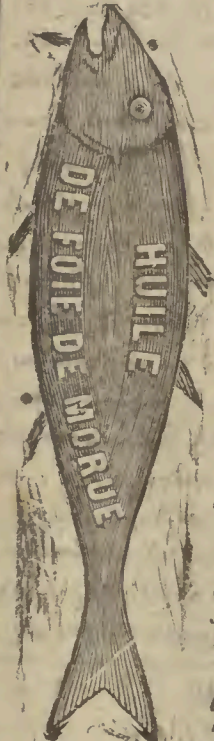
— Բան մը միայն, քաղաքացի առաջին հիւպատոս.
յիրուի հաշտութեան կը փափաքիք :

— Ահաւասիկ նամակը՝ որով հաշտութիւն կը խընդ-
րեմ ձեր թագաւորէն. և որպէս զի ապահով լինիմ թէ
այս նամակը Բրիտանիոյ թագաւորին ձեռքը պիտի հաս-
նի, կը խնդրեմ լորտ Կրանվիլի քեռորդիէն՝ որ նամա-
կը ինքն անձամբ տանի :

— Ձեր փափաքանաց համեմատ պիտի կատարուի :

ԳԵՂԱՐԱՆ Տ. ԱԼԼԱՀՎԵՐՏԵԱՆ
ԵՆԵՆԻ ԶԱՄԻ ԲՈԹԱՍԻԱՆԵՐԻ ԴԻՄԱՑ
ԹԻՒ 12

ԶԿԱՆ ԻՒՂԻ
ՏԷՓՕ

ԶԿԱՆ ԻՒՂԻ
ՏԷՓՕ

Այս անգամ Եւրոպայի
գործարաններէն ամենէն
ընտիր եւ թարմ դեղեր յա-
ճախորդաց կը ծախուին ա-
ժան գնով: Նոյնպէս դե-
ղարանէս մեծ խնամով
պատրաստուած «Ելիքսիր»
որ Բէքսին» անուն օգտա-
ւէտ դեղը կը գտնուի: Այս
դեղը թէ ստամոքսի հի-
ւանդութեան կամ դժուա-
րամարտութեան, եւ թէ յղի
կանանց սիրտ խառնուողն
եւ այլն տկարութեանց հա-
մար յոյժ դորաւոր եւ կազ-
դուրիչ բաղադրութիւն մէ-
որուն գործածութեան կեր-
պը դեղարանէս կը տրուի:
Նաեւ ամեն տեսակ օգտա-
ւէտ հանքային թարմ ջու-
րեր ալ բերել տուած ենք:
Մասնաւորապէս Նոր-
վէկիոյ ձկան իւղի ամենէն
ընտիր տեսակէն, թէ օխա-
յով եւ թէ չիշերով խիստ
աժան գնով կը ծախուին:
Գեղարանին մէջ Տոք-
թէօր Այվազեան Էֆ. ա-
մեն օր ժամը 7էն մինչեւ
10 դռնուելով, իրեն զի-
մող հիւանդները, նաեւ տը-
ղայոց հիւանդութիւնները
պիտի դարմանէ: Նոյնպէս Այվազեան Էֆ.
մի միայն ուրբաթ օրերը ժամը 7էն մինչեւ
10 իրեն զիմող հիւանդները ձրի պիտի
դարմանէ, եւ նոյն օրը դեղարանէս խիստ
կարօտաւ աղքատաց դեղերը ձրի պիտի
տրուին:

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ԳԵՂԱՐԱՆ Պ. ԵՒ Հ.
ՅԵՐԵՅԵՅԵԱՆ ԵՂՔԱՐՑ

Նրկար ժամանակէ ի վեր՝ դեղավաճառու-
թեան եւ դեղագործութեան զբաղելով՝ հասա-
րակութիւնը գոհացնելու համար մեր ձեռքէն
եկած ջանքը խնայած չըլլալն յայտնի է մեր
պատուարժան յաճախորդաց եւ բոլոր հասարա-
կութեան: Այս անգամ ալ, մեր յարգոյ յո-
ճախորդաց դիւրութիւն մ'ըլլալու համար դե-
ղարան մը բանալու փափաքելով, շատ տարի-
ներէ ի վեր ամենուն ծանօթ եղող մեր Պօլսոյ
Եֆէնի-ձամիթի թիւ 26 մթերանոցէն զատնոյնպէս
Կ. Պօլսոյ Կամուրջին դիմացը 77 թիւ «Պ. Եւ Հ.
ՅԵՐԵՅԵՅԵԱՆ ԵՂՔԱՐՑ» անունով դեղարան եւ մը-
թերանոց (տէքօղիթօ) մ'ալ բացած ենք, ուր
ճարասայի, Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ քիմիական
բաղադրութիւններն ու զանազան դեղերը,
մեծ խնամով շինուած, եւ ամենէն ընտիր տե-
ղակները կը գտնուին եւ աժան գնով կը ծախ-
ուին: Ասոնցմէ զատ, ամեն ատեն գործած-
ուած զանազան տեսակ դիւրի, ազնիւ ձկան իւղ
քօնեաք եւ ուրիշ ըմպելիք միշտ կը գտնուի,
ինչպէս նաեւ ամեն տեսակ գործիքներ:
Եկած դեղագիրք իսկոյն թարմ դեղերով,
աժան գնով եւ մեծ խնամով կը պատրաս-
տուին: Ասոնցմէ զատ, դեղարանին վեր-
նայարկը բժշկաց համար յատուկ տեղ ու
բոլորած ըլլալով, հիւանդութեան մը համար
բժիշկի հետ խորհրդակցելու համար անձինք, մեր
դեղարանը գալով, ամեն կերպով օգուտ կը
տեսնեն:

Գարձեալ Հռչակաւոր Բժիշկ Մեծ. Տօթք.
Արապեանն ալ որ իւր ճարտարութեամբը շատ
տարիներէ ի վեր ամենուն ծանօթ «Եղած է»,
երկուշաբթի, հինգշաբթի եւ չաբաթ օրերը
ժամը 8 մեր դեղարանը պիտի գտնուի:

Գ Ա Մ Է Լ Ի Ա
(Ն Ա Ի Կ Ի Ն Կ Լ Ո Ւ Ղ Ռ)

109 - Կալաթա Սանտրոյ ԳԵՂԱՐՎՈՐՑ 109

Երբեմն Բօնի Շահինի եւ յետոյ՝ «Կլուտո»
անունով մեր վարչութեան Ներքեւ գտնուած
ծխախոտի գործարանն, այս անգամ կառա-
վարական պաշտօնական ազդարարութեամբ
իւր անունն «Գամալիա»-ի փոխելով, ըստ նախ.
նոյն ամեն ջան եւ զոհողութիւն չպիտի խը-
նայուի մեր կողմէն աւելի եւս ընդհանրու-
թեան գոհունակութեան արժանանալու, եւ
նորա ճաշակը լիովին գոհացնելու համար: Կե-
տեւաբար կը հրաւիրեմք մեր արդոյ յաճա-
խորդներն, որ փութան պատուել թոյն գոր-
ծարանն, եւ նորա արտադրութեան ազնիւ եւ
ընտիր ծխախոտներէ բաղադրեալ լինելն փոր-
ձով հաստատեն:

Մասնաւոր խնամով նոր ձեռք բերուած
Եֆէնի-ձամիթի հատընտիր բերքերուն շնորհիւ յա-
ճախորդը կարող են գտնել մեր քով այնպիսի
անխառն եւ զուտ հոտաւէտ ծխախոտ եւ
զլանիկներ, որոնց գերազանցութեան չեն կա-
րող հաւաստիլ եւ բողոքատութեան մտնել
սրբիչ ուսէ: Ծխախոտի արտադրութիւնը:
Թէ Կ. Պօլսէն տրուած եւ թէ գաւառներէն
զրկուած յանձնարարութիւնը ամենայն ճշդու-
թեամբ եւ փութեամբ կը կատարուին, ինչ
քանակութեամբ որ ըլլան տրուած հրաման-
ներն:

Օտար երկիրներէ եկած յանձնարարութիւնք
ըստ մաքսային օրինաց պանտօլի աուրքէ ա-
ղատ են:

Մթերանոց, Կալաթա Սանտրոյ ԳԵՂԱՐՎՈՐՑ
Թիւ 109:

Մասնաճիւղ՝ Կ. Պօլսոյ Պալքե-բազար
Թիւ 163:

ՏԷՄԻԳԱՓՈՒԼԵԱՆ ԵՂՔԱՐՑ

ՏԷՄԻԳԱՓՈՒԼԵԱՆ

Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Ճիշդափայտ խառն քիւ 14

— 810 —

քաղաքացի: Եւ եթէ բեռորդին ըլլալու տեղ մօրեղբայ-
րէն ըլլալի, աւելին կը խօստանայի ձեզ:

— Ե՛րբ կրնաք մեկնիլ:

— Մէկ ժամէն կը մեկնիմ:

— Մեկնելէ առաջ բնաւ փափաք մը չունի՞ք ինձ
յայտնելու:

— Ոչինչ: Եւ եթէ ունիմ, լիազօր իշխանութիւն
կուտամ իմ Բօլան բարեկամիս:

— Զեւքերնիդ ինձի տուէք, միւրտո. բարեգու-
շակ նշան մը պիտի ըլլայ, վասն զի դուք Անգղիա եւ
եւ Գաղղիան կը ներկայացնենք:

Սըր Ճօն ընդունեց Պօնաբարթի առ ինքն ըրած
պատիւը, համակրութիւն յայտնելով առ Գաղղիա եւ
վերապահելով իւր աղբային պատիւը:

Յետոյ Բօլանի ձեռքը սխմելով բոլորովին եղբայ-
րական գորովով, վերջին անգամ բարեկց առաջին հիւ-
պատեօր եւ դուրս ելաւ:

Պօնաբարթ անոր ետեւէն նայեցաւ. պահ մը կար-
ճեա մտածեց. յետոյ յանկարծ.

— Բօլան, ըսաւ, ոչ միայն քրոջդ լորտ Թանլէյի
հետ ամուսնութեան կը հաւանիմ, այլ եւ կը փափաքիմ.
կը հասկնամ, կը փափաքիմ:

Եւ այս երկու բառերը այնպէս չեղտելով ըսաւ, որ
առաջին հիւպատոսին բնաւորութիւնը ճանչցողները կը-
նային հասկնալ թէ, անոր «կը փափաքիմ» խօսքը
«կուղեմ» ըսել էր:

Բնաւորութիւնը Բօլանի համար քաղցր էր. ուստի
խորին երախտագիտութեամբ եւ շնորհակալութեամբ ըն-
դունեցաւ:

ԼԸ.

ԵՐԿՈՒՆՇԱՆ

Մեր պատմած դէպքերը փարիզի մէջ պատահելէն
երէկ օր վերջը, տեսնենք թէ Նուար-Պօնթի-դ-Դեկլին
մէջ ինչ կար:

Յօրմէ հետէ Բօլան, յետոյ տիկին տը Մօնթրըվըլ եւ
իւր օրդին, եւ վերջապէս սըր Ճօն հետդհետէ փարիզի
ճամբան բռնած էին, — Բօլան իւր զօրապետին քով եր-
թալու համար, տիկին տը Մօնթրըվըլ էտուարը դպրոց
տանելու համար եւ սըր Ճօն իւր ամուսնական յայտա-
բարութիւնն ընելու համար Բօլանի — Սմէլի Նուար-Պօն-
թի-դ-Դեկլին մէջ Շարլօթի հետ միո մինակ մնացած
էր:

«Մինակ» կըսենք, վասն զի Միշէլ եւ իւր օրդին ժող-
ճիշդ դեկլին մէջ չէին բնակեր. չըլապատին կից ա-
ռանձին չէնք մը մէջ կը բնակէին: Եւ Միշէլ պարտիզ-
պանութեան հետ պահնորդի պաշտօն ալ կը կատարէր:

Հետեւաբար իրիկունը — ի բաց առեալ Սմէլիի
օտնեակը որ ինչպէս ըսինք, պարաբոյն վրայ առաջին
յարկն էր, եւ Շարլօթի օտնեակը որ երրորդ յարկին
մէջ էր — դեկլին պատուհանոց երեք կողմէն ալ մթու-
թեան մէջ կը մնային:

Տիկին տը Մօնթրըվըլ օտնեկի երկրորդ սպասուհին
հետը տարած էր:

Երկու նորատի աղջիկները առանձին կը օեպուէին
դեկլին մէջ օր տառներով սենեակ եւ երեք յարկ ու-
նէր, մանաւանդ օր այս միջոցիս հասարակաց միտքը